

06 Mart 2014

Sayı : 64272063- 610 - 705
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-38235)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 06.02.2014 tarih ve 43452547-120.00-163439 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Özgür ÖZEL'in tarafıma tevcih ettiği 7/38235 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'ndan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZGÜR ÖZEL'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/38235)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13:

Manisa'nın Köprübaşı ilçesi uranyum yatağı, Türkiye'nin en büyük uranyum yataklarından birisidir. Manisa'nın Köprübaşı ilçesine 4 kilometre uzaklıkta bulunan ve 1970'li yıllarda bir süre işletilen daha sonra ise terk edilen bu uranyum cevher işletme tesislerinin olduğu bölgede uzmanlar tarafından yapılan ölçümler neticesinde bölgede Birleşmiş Milletler Atom Enerji Kurumu'nun tanımladığı yıllık değerlerin tam 140 katı bir değer çıkmış ve bu durum geçtiğimiz günlerde basına da yansımıştır. Uzmanların 'felaket' olarak yorumladığı bu değerler şu anda gerek insan gerekse çevre sağlığı için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Yine uzmanların çok uzun süredir uyardığı Köprübaşı'ndaki uranyum, ince taneli olması nedeniyle kolayca su ve rüzgar yoluyla taşınabilecek bir özelliğe sahiptir ve bölgede insan sağlığından çevre sağlığına çok ciddi sonuçlara yol açmış ya da açacak olması kuvvetle muhtemeldir. Bu nedenle;

- Ülke genelinde aktif çalıştırılan ya da Köprübaşı örneğindeki gibi terk edilmiş radyoaktif maden sahalarında kontrol amaçlı ölçümler, hangi sıklıkla yapılmakta ve buralardaki ölçümler hangi mercilere rapor edilmekte, konuyla ilgili ne gibi tedbirler alınmaktadır?
- 2002 yılından bu yana Bakanlığınız aktif ya da terk edilmiş sahalarla ilişkin kaç adet ölçüm yapmıştır? Bu ölçümlerin sonuçları nelerdir?
- Türkiye'de kaç tane radyoaktif maden sahası vardır? Kaç tanesinin faaliyeti durdurulmuştur? Bunların teker teker lokasyonlarını nelerdir ve hangi kurum kuruluş ya da şirket tarafından işletilmektedir?
- Köprübaşı uranyum yatağında Bakanlığınız tarafından en son ne zaman ölçüm yapılmıştır? Bu ölçüme göre buradaki uranyum değeri nedir?
- Geçtiğimiz günlerde haberlere de yansıyan ve Birleşmiş Milletler Atom Enerji Kurumu'nun tanımladığı yıllık değerlerin tam 140 katı olan ölçüm değeri doğru mudur?
- Doğru ise bu konuyla ilgili bugüne kadar bir tedbir alınmış mıdır? Bu tedbirler nelerdir?
- Alınmamış ise tedbir alınmamasının nedeni nedir ve herhangi bir tedbir alınması düşünülmekte midir?
- MTA tarafından bu bölgede uranyum arama çalışmaları yapılmakta mıdır? En son bu arama ne zaman yapılmıştır?
- Cevher yığın liçi yöntemi ile alınan, konsantre nitrik asitle yıkanan ve daha sonra nükleer teknoloji ile yellow cake (Sarı pasta) denilen ürün haline getirilen uranyum ile ilgili bu bölgede ABD ya da başka herhangi bir uluslararası kuruluş çalışma yapmış mıdır? Burada sarı pasta denilen uranyum üretilmiş midir? Üretilmiş ise ne kadardır ve bunlar nereye gönderilmiştir?
- Tehlikeli bölgenin kapatılması için bir çalışma başlatılmış mıdır? Başlatılmamış ise ne zaman başlatılacaktır?
- Köprübaşı AKP'li Belediye Başkanı Zafer Mergen'in çıkan haberler üzerine 'seçim öncesi bu haberlerin ilçeye zarar vereceği' yönündeki açıklaması, bu konuyu kapatmak için bugüne kadar çaba sarf edildiğinin bir göstergesi midir?
- Konunun üstü mü örtülmeye çalışılmaktadır?
- Bakanlığınızın Belediye Başkanlığının açıklamasına ilişkin tavrı ne olacaktır?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13:

Ülkemizde 1953 yılında başlayan uranyum aramaları sonucunda Manisa – Köprübaşı, Uşak – Fakılı, Aydın - Küçükçavdar, Aydın – Demirtepe ve Yozgat – Sorgun olmak üzere 5 adet sahada ekonomik olabilecek uranyum yatağı bulunmuştur. Bu yatlardan Sorgun özel sektöre ait olup diğer yataklar Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne aittir. Bu yatlarda hiç işletme yapılmamış ve yapılmamaktadır.

Manisa Köprübaşı bölgesi de dahil olmak üzere, ülkemizde aktif çalıştırılan ya da terk edilmiş uranyum madeni mevcut olmadığı gibi Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)'nin bilgisi

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZGÜR ÖZEL'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/38235)**

dahilinde bazı bölgelerde sadece uranyum tespitine yönelik sondajlı arama ve numune alma çalışmaları yürütülmektedir. Bununla birlikte, madencilik yapmak üzere TAEK'e özel sektör tarafından yapılan bir müracaat mevcut olup lisanslama çalışmaları devam etmektedir.

Manisa Köprübaşı ilçesi civarında Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA)'ne ait üç adet ruhsatta arama ve araştırma çalışmaları sürdürülmektedir.

Söz konusu tesiste değişik kalitelerde üretilen uranyum konsantresi (sarı pasta) TAEK bünyesinde bulunan Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (ÇNAEM)'ne nakledilmiştir. Bu uranyum konsantreleri halen ÇNAEM'de muhafaza edilmektedir.

TAEK, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Müdürlüğü (MTA), Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Manisa İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü uzmanları tarafından 23-25 Ocak 2014 tarihlerinde bahse konu bölgede yapılan radyoaktivite ölçümleri sonucunda ölçülen değerlerin normal doğal radyasyon düzeylerinde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, çevredeki sularda ve toprakta ayrıntılı analiz yapılması için numuneler alınmıştır. Konu ile ilgili açıklama TAEK'in resmi internet sitesinden yapılmıştır. Daha detaylı değerlendirmeler için analiz sonuçları beklenmektedir.